

۲۱. بخش صنعت

فهرست مطالب

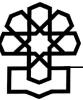
۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	بررسی ماده واحد و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای بخش صنعت
۴.....	ارائه راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح ماده واحد (اصلاح و اضافه شدن بندهای جدید) ۸
۵.....	تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن ۱۰
۶.....	جمع‌بندی، نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد ۱۳
۷.....	منابع و مأخذ ۱۵

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۰۱۱۴

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

بهمن ماه ۱۳۸۸

بودجه، سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن حداقل در سطح رقم مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ حفظ شود. این امر در راستای اجرایی شدن قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و به منظور پیشبرد برنامه ملی زیرساخت‌های صنعت و معدن و برنامه ملی اکتشاف و راهاندازی معادن، حیاتی است.

مقدمه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور با ساختاری شبیه لایحه بودجه سال ۱۳۸۸، به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است. همانند لایحه بودجه سال گذشته، طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به فصل صنعت و معدن در قالب دو بخش مجزا به صورت برنامه‌های ملی و استانی آورده شده که برنامه‌های ملی مشتمل بر طرح‌های مجزا و برنامه‌ریزی مشخص است. اما برنامه‌های استانی فاقد طرح و زیربخش است که این موضوع سبب کاهش شفافیت در بودجه خواهد شد. در این گزارش ابتدا ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور با رویکرد بخش صنعت بررسی شده و در ادامه اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به فصل صنعت و معدن مورد تحلیل مقایسه‌ای قرار خواهد گرفت. لازم به توضیح است که در انتهای هر بخش راهکارهای پیشنهادی و در نهایت جمع بندی و نتیجه‌گیری ارائه خواهد شد.

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور

۲۱. بخش صنعت

چکیده

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ساختاری شبیه لایحه بودجه سال قبل دارد و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به فصل صنعت و معدن در دو بخش مجزای ملی و استانی آورده شده که برنامه‌های استانی آن فاقد طرح و چگونگی تخصیص اعتبار است.

با توجه به تنگناهای عمومی بخش‌های تولیدی و صنعتی کشور از قبیل پیامدهای تحمیلی رکود جهانی، قاچاق و واردات بی‌رویه، مشکل حاد سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، افت تولید در سطحی کمتر از ۳۰ درصد ظرفیت نصب شده و ... نگاه ماده واحده لایحه بودجه به بخش تولید بسیار ناقص است به همین دلیل در قسمت ارائه راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح ماده واحده، ۴ بند جدید در قالب اجرای بند «۲» و «۳» ماده (۲۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و تقویت سرمایه بانک صنعت و معدن پیشنهاد شده است.

همچنین به منظور حرکت وزارت صنایع و معادن در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، انجام وظایف حاکمیتی و ایجاد بستر و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی برای تحرک بیشتر بخش‌های خصوصی، پیشنهاد می‌شود در صورت کاهش سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

شرکت‌های گاز، پتروشیمی و پخش و پالایش هر کدام ۱ میلیارد یورو؛ مطرح شده است. بررسی‌های به عمل آمده نشان می‌دهد که این ارقام به شکل صوری در لایحه بودجه آمده و در سقف منابع عمومی دولت و جدول منابع و مصارف شرکت‌های دولتی درج نشده است. به عبارت دیگر بخشی از منابع و مصارف کل بودجه کشور لاحظ نشده است که بیانگر نقض اصول پنجاهویکم، پنجاهوسوم و پنجم قانون اساسی است. لازم به ذکر است که ارقام فوق الذکر به نوعی در اجزای هـ و بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور آمده بود و بر همین اساس به دولت و شرکت‌های صنایع پتروشیمی اجازه داده شد که به ترتیب معادل ۱/۵ میلیارد یورو و ۱ میلیارد دلار اوراق مشارکت ارزی صادر نمایند، اما عملأً تحقق پیدا نکرد.

در جزء د بند «۳» نیز به شرکت‌های بخش صنعت و معدن اجازه داده شد که به منظور تأمین منابع ارزی برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی و اقتصادی، با رعایت ملاحظات زیست‌محیطی و پدافند غیرعامل، مبلغ ۲ میلیارد یورو اوراق مشارکت ارزی در بازارهای مالی بین‌المللی ضمن تضمین اصل و سود این اوراق اقدام نماید. بدیهی است که از این محل چیزی عاید شرکت‌های بخش صنعت و معدن (اعم از دولتی و غیردولتی) نخواهد شد؛ اولًا در درجه اول شرایط صدور اوراق مشارکت ارزی در بازارهای بین‌المللی نامعلوم است و به همین دلیل در جزء ب همین بند آمده که به دولت اجازه داده شود که پس از بررسی شرایط، به صدور اوراق مشارکت ارزی اقدام نماید. همچنین، ناکامی دولت در اجرای جزء هـ بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، مؤید این امر است.

ثانیاً با فرض امکان‌پذیری صدور اوراق مشارکت ارزی در بازارهای مالی

بررسی ماده واحده و ارائه راهکارهای پیشنهادی برای بخش صنعت

با نگاهی به بندۀای «۳» گانه ماده واحده لایحه بوجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، می‌توان دریافت که فقط جزء د بند «۳» و ردیف ۱ جزء هـ بند «۱۲» به‌طور مستقیم به بخش تولید و صنعت اشاره داشته است که میزان تحقق پذیری این بندۀای جای بحث و بررسی دارد که در ادامه تحلیل و تبیین خواهد شد. این درحالی است که در سند چشم‌انداز بیست‌ساله و سیاست‌های کلی نظام در دوره چشم‌انداز، بخش صنعت و تولید از جایگاه و رسالت فوق العاده مهمی در امور اقتصادی و توسعه پایدار و به‌خصوص تحقق رشد اقتصادی سریع، پیوسته و با ثبات برخوردار است. به‌منظور دستیابی به نرخ رشد اقتصادی ۸ درصد طی سال‌های برنامه چهارم توسعه، متوسط نرخ رشد بخش صنعت سالیانه معادل ۱۱/۲ درصد هدفگذاری شد که بالاترین نرخ رشد در میان بخش‌های مختلف اقتصاد کشور بوده است. سهم صنعت در تولید ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت سال ۱۳۷۶، طی سال‌های اخیر نزدیک به ۲۰ درصد بود. به عبارت دیگر یک‌پنجم ارزش افزوده کل اقتصاد کشور توسط بخش صنعت تولید شده است.

بند «۳» ماده واحده

قبل از پرداختن به جزء د بند «۳» لازم است نکاتی چند راجع به جزء ب و ج این بند ارائه شود. در اجزای ب و ج بند «۳» ماده واحده، موضوع انتشار اوراق مشارکت ارزی، به ترتیب معادل ۱/۵ و ۸ میلیارد یورو (۵ میلیارد یورو شرکت ملی نفت ایران و

در عمل مبلغی را به صندوق توسعه ملی واریز نخواهد کرد. بنابراین موضوع ردیف ۱ جزء هـ بند «۱۳» لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور مبنی بر اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی با هدف تقویت توان مالی بخش‌های تولیدی و صنعتی در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

بنابراین با توجه به مباحث مطرح شده در بالا، چشم‌انداز مناسبی برای تقویت و حمایت از بخش‌های تولیدی و صنعتی در سال آینده قابل تصور نمی‌باشد. به همین دلیل با توجه به تنگناهای بخش تولید به خصوص پیامدهای سو، تحمیلی به بخش از محل رکود جهانی، بالا بودن قیمت تمام شده و به تبع آن کاهش قدرت رقابت‌پذیری، قاچاق و واردات بی‌رویه، مشکل سرمایه در گرددش واحدها، تعطیلی واحدها، تولید در سطحی کمتر از ۳۰ درصد ظرفیت موجود و ... که باید با توجه به ظرفیت‌های قانونی موجود برطرف شود.

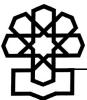
با توجه به اینکه مشکل عمدۀ بخش صنعت کمبود منابع مالی و مشکل سرمایه در گرددش واحده‌است، بنابراین ضرورت دارد بانک تخصصی و توسعه‌ای صنعت و معدن مورد تقویت قرار گیرد. در قانون برنامه چهارم توسعه مطابق جزء ۱ بند «و» ماده (۲۱)، سرمایه بانک از سقف مصوب اساسنامه معادل ۵۰۰۰ میلیارد ریال بالاتر رفته، به‌طوری که در حال حاضر نزدیک به ۲۰۰۰۰ میلیارد ریال رسیده است. همچنین به موجب ماده (۱۱) قانون برنامه چهارم توسعه نیز از محل ۱ درصد سپرده قانونی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری نزد بانک مرکزی، طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۸۴ معادل ۴۱۲ و ۶۱۸ میلیارد ریال به بانک صنعت و معدن پرداخت شده است. به‌عبارت دیگر طی سه سال اول برنامه چهارم جمعاً مبلغ ۲۰۱۸ میلیارد ریال از محل ۱ درصد

بین‌المللی توسط بخش صنعت و معدن (اعم از دولتی و غیردولتی) به‌دلیل عدم تضمین اصل و سود این اوراق توسط دولت یا بانک مرکزی، امکان اجرایی شدن این امر مشکل به‌نظر می‌رسد.

نکته دیگر در مورد جزء د بند «۳» این است که عبارت «شرکت‌های بخش صنعت و معدن» به صورت عام مطرح شده است و علاوه‌بر شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی شامل شرکت‌های دولتی نیز خواهد شد که این امر در تضاد با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی است.

جزء هـ بند «۱۳» ماده واحده

براساس سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه، هدف از تشکیل صندوق توسعه ملی، تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن و تبدیل آن از منبع تأمین بودجه عمومی به منابع و سرمایه‌های زاینده اقتصادی است و جهت دستیابی به این هدف، سالیانه باید ۲۰ درصد منابع حاصل از صادرات نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی به صندوق توسعه ملی واریز و از آن برای اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی استفاده شود. برخلاف این سیاست‌ها، دولت در این لایحه معادل ۱۳۴۶۶/۶ میلیارد ریال از منابع قابل واریز به صندوق را جهت تأمین منابع بودجه استفاده کرده است. به‌طوری که در ترکیب منابع لایحه بودجه عمومی سال ۱۳۸۹ کل کشور در بخش واگذاری دارایی‌های مالی، منابع حاصل از استفاده از صندوق توسعه ملی منظور شده است (بند «۷» جدول ۴ قسمت جداول کلان لایحه بودجه). در واقع دولت با منظور کردن این رقم در منابع بودجه عمومی

ارائه راهکارهای پیشنهادی برای اصلاح ماده واحده (اصلاح و اضافه شدن بندهای جدید)

۱. با فرض تصویب صندوق توسعه ملی بند «» پیشنهاد می‌شود

دولت مکلف است در اجرای بند «۲» ماده (۲۸) «قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی» مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵، به‌گونه‌ای عمل کند که از محل بند اول مصارف صندوق توسعه ملی تسهیلات مورد تقاضا به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی جهت اجرای طرح‌های تولیدی و صنعتی، معدنی، کشاورزی که توجیه فنی و اقتصادی آنها به تصویب بانک‌های عامل رسیده، پرداخت شود.

**۲. با فرض عدم تصویب صندوق توسعه ملی و تنفيذ حساب ذخیره ارزی
بند «» پیشنهاد می‌شود**

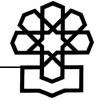
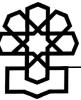
به‌منظور اجرای بند «۲» ماده (۲۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در جهت سرمایه‌گذاری و تأمین اعتبار بخشی از اعتبار مورد نیاز طرح‌های تولیدی و صنعتی، معدنی و کشاورزی، جزء ج بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور^۱ ابقا می‌شود.

^۱ دولت مکلف است در اجرا بند «۲» ماده (۲۸) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ حداقل مبلغ چهل و پنج هزار میلیارد (۴۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طرح‌های بخش غیردولتی که توجیه فنی و اقتصادی آنها به تصویب بانک‌های عامل رسیده اختصاص دهد.

سپرده قانونی در اختیار بانک صنعت و معدن قرار گرفته است.
لازم به ذکر است که حجم سپرده بانک و مؤسسات اعتباری در اسفندماه سال ۱۳۸۷ معادل ۲۲ هزار و ۴۴۹ میلیارد و ۴۴۰ میلیون تومان (حدود ۲۲/۵ میلیارد دلار) اعلام شده است و رقم تقریبی آن در انتهای سال ۱۳۸۸ معادل ۴۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود.

در ارتباط با ارقام عملکردی جزء ج بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور ذکر این نکته الزامی است، آخرین آمار عملکردی حساب ذخیره ارزی به تفکیک بخش‌های مختلف اقتصادی، مربوط به سال ۱۳۸۶ بود که در این سال نیز فقط به رقم ۳۷۹۳/۷ میلیون دلار طرح‌های مصوب اشاره شده و در مورد ارقام گشايش اعتبار شده، آماری ازسوی دولت ارائه نشده است. در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ نیز میزان گشايش اعتبار طرح‌های صنعتی به ترتیب معادل ۱۰۵۵/۳ و ۱۳۹۲/۸ میلیون دلار بوده است. بررسی جزء و بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور نشان می‌دهد که تاکنون عملکردی وجود نداشته است و دلیل اصلی این امر نیز تأخیر در تهیه آیین‌نامه اجرایی توسط بانک مرکزی بوده است. بنابراین با توجه به ادعای وزارت صنایع و معادن مبنی بر درحال تهیه و تصویب نهایی بودن این آیین‌نامه، به‌نظر می‌رسد با ابقاء این بند در قانون بودجه سال ۱۳۸۹، می‌توان فرستت خوبی برای تحقق این بند قانونی فراهم ساخت.

اعتباری نزد خود را برابر مبنای حجم این سپرده‌ها در انتهای سال ۱۳۸۸، در اختیار بانک صنعت و معدن قرار دهد تا صرف اعطای تسهیلات جهت تکمیل طرح‌های صنعتی و معدنی بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی شود.

تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن

ساختار لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور در زمینه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن شامل دو بخش ملی و استانی است. مهمترین ایراد واردۀ به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی این است که همانند سال‌های گذشته طرح خاصی برای این برنامه‌ها در بودجه آورده نشده است. به عبارت دیگر دولت در مورد چگونگی تخصیص این اعتبارات استانی هیچ توضیحی نداده و به هر طریقی که صلاح بداند تخصیص خواهد داد که این امر باعث کاهش شفافیت بودجه شده و نوعی بی‌نظمی در نظام بودجه‌ریزی را سبب می‌شود. همان‌گونه که در جدول ۱ نشان داده می‌شود، سرجمع اعتبارات پیشنهادی دولت برای طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن (ملی و استانی) در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ حدود ۱۷ درصد رشد یافته است.

۲. بند «-»

به منظور پرداخت تسهیلات بیشتر به واحدهای تولیدی، جزء د بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور^۱ با اولویت تأمین سرمایه در گردش و تکمیل طرح‌های توسعه‌ای ابقا می‌شود.

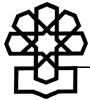
۴. بند «-»

به منظور بهبود فضای کسب‌وکار و حمایت مالی از بخش تولید در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، سرمایه بانک صنعت و معدن باید به راه‌های ذیل افزایش یابد:

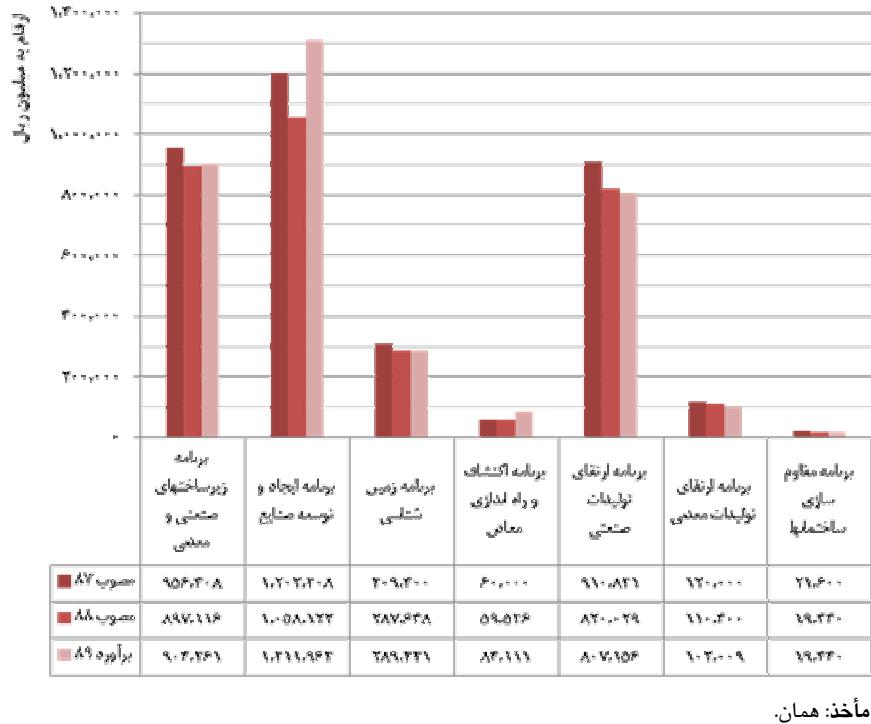
- با فرض عدم تصویب صندوق توسعه ملی و تنفیذ حساب ذخیره ارزی پیشنهاد می‌شود: دولت مجاز است از منابع قابل تخصیص حساب ذخیره ارزی به بخش غیردولتی حداقل معادل ۵۰ درصد سرمایه مصوب بانک صنعت و معدن، در اختیار بانک صنعت و معدن قرار دهد تا به صورت ارزی، ریالی جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی بخش صنعت و معدن و سرمایه در گردش طرح‌هایی که با هدف توسعه صادرات انجام می‌شود توسط بانک صنعت و معدن در اختیار بخش غیردولتی قرار گیرد.

- بانک مرکزی موظف است ۱ درصد از سپرده قانونی بانک‌ها و مؤسسات

۱. در اجرای بند «۳» ماده (۲۸) قانون سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و به منظور افتتاح خط اعتباری ارزی جهت افزایش سهم تسهیلات ارزی بخش‌های غیردولتی بانک مرکزی مکلف است از محل منابع ارزی خود مبلغ سه میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار را در بانک‌های عامل یا بانک‌های خارجی جهت واحدهای تولیدی سپرده‌گذاری نماید.

نمودار ۱. مقایسه اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل صنعت و معدن در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۸ و لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور

بنابراین با توجه به مباحث بالا پیشنهاد می‌شود در صورت کاهش سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه، حداقل سرجمع رقم مربوط به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن معادل رقم مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ حفظ شود.

جدول ۱. اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۸ و لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور
(ارقام به میلیون ریال)

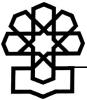
طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	فصل صنعت و معدن		
جمع	استانی	ملی	
۳,۵۸۰,۵۴۷	—	۳,۵۸۰,۵۴۷	مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور
**۶,۱۰۴,۳۸۵	*۲,۸۵۲,۰۹۴	۲,۲۵۲,۲۹۱	قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور
۷,۱۲۴,۹۶۳	۳,۶۰۶,۵۹۲	۳,۵۱۸,۳۷۱	پیشنهادی لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور

مأخذ: قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۸ و لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور.

* اعداد مندرج در جدول ۲ پیوست ۴ (اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب برنامه) با جدول ۷-۱ ماده واحد (اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور و فصل) متفاوت است.

** میزان کاهش اعتبارات عمرانی در زمان ابلاغ قانون بودجه از سرجمع اعتبارات عمرانی کسر نشده است.

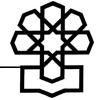
همان‌گونه که در نمودار ۱ قابل مشاهده است میزان اعتبارات طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی پیشنهادی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور برای برنامه‌ای مختلف با مقدار مصوب قوانین بودجه سال‌های قبل چندان تفاوتی ندارد. این در حالی است که در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، وزارت صنایع و معادن براساس وظایف حاکمیتی خود می‌باید با بهبود فضای کسب‌وکار و ایجاد بستر و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی راه را برای فعالیت هر چه بیشتر بخش‌های خصوصی و غیردولتی هموار می‌ساخت، اما عملأ هیچ‌گونه تغییر یا حرکتی در حجم اعتبارات عمرانی برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی مشاهده نمی‌شود.

بنابراین با توجه به مباحث بالا و تنگاهای بخش تولید از قبیل آثار زیانبار رکود جهانی، بالا بودن قیمت تمام شده و به تبع آن کاهش قدرت رقابت‌پذیری، قاچاق و واردات بی‌رویه، مشکل حاد سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، تعطیلی و تولید اغلب واحدهای تولیدی در سطحی کمتر از ۳۰ درصد ظرفیت نصب شده، می‌توان نتیجه گرفت که حمایت و تقویت از بخش تولید مغفول مانده که باید با اضافه شدن بندهای جدید برطرف شود. به همین دلیل در قسمت ارائه راهکارهای پیشنهادی این گزارش برای اصلاح ماده واحده،^۴ بند جدید در قالب اجرای بندهای «۲» و «۳» ماده (۲۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و افزایش سرمایه در گردش بانک صنعت و معدن پیشنهاد شده است.

در تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن باید گفت، بودجه استانی همانند سال قبل فاقد طرح خاص و چگونگی تخصیص این اعتبارات است. رقم پیشنهادی برای طرح‌های عمرانی بخش در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به رقم مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۱۷ درصد افزایش نشان می‌دهد.

بنابراین در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و انجام وظایف حاکمیتی وزارت صنایع و معادن به منظور بهبود فضای کسب‌وکار و ایجاد زیرساخت‌های صنعتی و معدنی جهت هموار شدن راه برای فعالیت و تحرک بیشتر بخش‌های خصوصی و غیردولتی، پیشنهاد می‌شود در صورت کاهش سقف اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه، سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن در سطح مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ حفظ شده و دچار کاهش نشود.

جمع‌بندی، نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ با ساختاری شبیه لایحه بودجه سال قبل به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به فصل صنعت و معدن در قالب دو بخش مجزا به صورت برنامه‌های ملی و استانی آورده شد که برنامه‌های استانی آن فاقد طرح و چگونگی تخصیص اعتبار است. با توجه به اهمیت بخش تولید و صنعت در دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله و نقش فوق العاده زیاد آن در تحقق نرخ رشد اقتصادی ۸ درصد، نگاه لایحه بودجه به این بخش به‌طور مستقیم، فقط در اجزای بند «۳» و «۱۳» ماده واحده خلاصه شده است.

در جزء د بند «۳» ماده واحده لایحه، موضوع تأمین منابع ارزی شرکت‌های بخش صنعت و معدن (اعم از دولتی و غیردولتی) در قالب صدور اوراق مشارکت ارزی به مبلغ ۲ میلیارد یورو در بازارهای مالی بین‌المللی به همراه با تضمین اصل و سود این اوراق، مطرح شده است که به‌دلیل بی‌اطلاعی دولت از شرایط صدور این اوراق، شکست این موضوع در راستای اجرای جزء هـ بند «۱» قانون بودجه ۱۳۸۸ و عدم تضمین اصل و سود این اوراق توسط دولت یا بانک مرکزی، امکان اجرایی شدن این بند برای بخش‌های خصوصی تقریباً غیرمحتمل است.

همچنین از محل جزء هـ بند «۱۳» ماده واحده نیز چیزی عاید بخش تولید نخواهد شد، چون بر خلاف اهداف سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه در تشکیل صندوق توسعه ملی، دولت در این لایحه معادل ۱۲۴۶۶۶/۶ میلیارد ریال از منابع قابل واریز به صندوق توسعه ملی را جهت تأمین منابع بودجه استفاده کرده است.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۲۸۹ کل کشور.
۲. قوانین بودجه سنتواتی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۸ کل کشور.
۳. قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی.
۴. قانون برنامه چهارم توسعه کشور (۱۳۸۴-۱۳۸۸).
۵. سیاست‌های کلی و لایحه برنامه پنجم توسعه کشور (۱۳۹۳-۱۳۸۹).

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۰۱۱۴

عنوان گزارش: لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۲۱. بخش صنعت

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه صنعت)

تهیه و تدوین: علی اصغر ازدری

سایر همکاران: سیدمسعود باقری، سیدعلی اکبر حسینزاده

ناظر علمی: هوشنگ محمدی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه

۲. صنعت

۳. تولید

تاریخ انتشار: ۱۳۸۸/۱۱/۱۸